

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

Кафедра державного управління, документознавства
та інформаційної діяльності

06-14-44

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення навчальної дисципліни **«Організація та управління діяльністю інформаційних установ»** для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» денної форми навчання

Рекомендовано радою з
якості ННІЕМ
протокол № 4
від «08» квітня 2020 р.

Рівне – 2020

Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Організація та управління діяльністю інформаційних установ» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Управління інформаційними комунікаціями» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» денної форми навчання [Електронне видання] / Дробко Е. В. – Рівне : НУВГП, 2020. – 11 с.

Укладач: Дробко Е. В., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Схвалено на засіданні кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Протокол № 8 від «7» квітня 2020 р.

Відповідальний за випуск: Сазонець І. Л., д.е.н., професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Керівник групи забезпечення,
к.і.н., доцент

Цецик Я. П.

© Дробко Е. В., 2020
© НУВГП, 2020

ЗМІСТ

1.	Вимоги до самостійного вивчення дисципліни «Організація та управління діяльністю інформаційних установ».	4
2.	Тематика для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Організація та управління діяльністю інформаційних установ».	5
3.	Методи навчання.	8
4.	Методи контролю.	9
4.	Оцінювання знань студентів	9
5.	Рекомендована література	10

1. ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ»

Самостійне вивчення навчальної дисципліни «Організація та управління діяльністю інформаційних установ» розраховане на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалаврів.

Мета курсу «Організація та управління діяльністю інформаційних установ»: ознайомлення студентів з теоретичними, методологічними та практичними питаннями управління та організації діяльності інформаційних установ, тенденціями розвитку інформаційного ринку та місце на ньому інформаційних установ різного типу.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є:

- розкрити основи організації та управління інформаційними установами, класифікувати інформаційні центри;
- проаналізувати основи процесу управління інформаційними установами, визначити їх цілі, функції, структуру, стилі та методи управління;
- розкрити специфіку організації діяльності в інформаційній установі, з'ясувати організаційні форми інформаційної діяльності;
- дослідити законодавство України щодо діяльності інформаційних установ, а також систему правового регулювання ринку інформаційних товарів і послуг;
- узагальнити практику центрів науково-інформаційної діяльності колишнього СРСР, а також українських центрів науково-технічної інформації з часів Радянського Союзу і до тепер;
- розкрити особливості конкурентної боротьби на інформаційному ринку;
- з'ясувати особливості виробничої політики інформаційних установ, а також процесу ціноутворення в інформаційній галузі;
- проаналізувати діяльність колективу в структурі інформаційної установи, з'ясувати характерні особливості конфліктів та можливі стилі їх врегулювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- нормативно-правові акти, які регулюють діяльність інформаційних установ в Україні;
- основи організації та управління інформаційними установами, загальні характеристики та класифікацію інформаційних установ;

- основи процесу управління інформаційною установою;
- специфіку організації діяльності в інформаційній установі, організаційні форми інформаційної діяльності, організаційні повноваження;
- українську національну систему науково-технічної інформації та її особливості;
- особливості конкурентної боротьби на інформаційному ринку та особливості виробничої політики інформаційних установ, а також процесу ціноутворення в інформаційній галузі;
- характерні особливості конфліктів та можливі стилі їх врегулювання в структурі інформаційної установи;

вміти:

- застосовувати на практиці нормативно-правові акти, які регулюють діяльність інформаційних установ;
- характеризувати та аналізувати діяльність різних видів інформаційних установ;
- розробляти елементи стратегії розвитку інформаційної установи, а також конкурентної боротьби на ринку надання інформаційних послуг.

володіти: законодавством України щодо діяльності інформаційних установ; основами організації та управління інформаційними установами; прийомами і методами вирішення конфліктних ситуацій в трудовому колективі; сучасними інформаційними технологіями; прийомами і методами конкурентної боротьби на інформаційному ринку.

2. ТЕМАТИКА ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ»

Під час виконання самостійного вивчення дисципліни студенти поглиблюють отримані знання та самостійно вивчають матеріали окремих тем шляхом опрацювання відповідної літератури, здійснюють підготовку до практичних занять та залікових модулів (див. табл. 2).

Таблиця 2

Завдання для самостійного вивчення дисципліни

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1	2	3
1	Особливості організації та управління інформаційними установами.	2

Продовження таблиці 2

1	2	3
2	Визначення інформаційного центру. Основні термінологічні поняття: управління, організація як процес, організація діяльності, інформаційна установа, інформаційне виробництво, інформаційна діяльність.	2
3	Критерії, котрі характерні для інформаційної установи (за матеріалами Асоціації інформаційної індустрії США). Класифікація інформаційних центрів.	2
4	Виробники інформаційних товарів і послуг (інформаційні установи). Учасники сучасного інформаційного ринку. Вивчення основних понять: інформаційна продукція, інформаційний продукт, інформаційна послуга. Основні характеристики інформаційних продуктів і послуг.	4
5	Цілі, функції організацій та установ. Класифікація цілей. Вісім етапів цільового управління інформаційною установою. Метод дерева цілей.	2
6	Вироблення стратегії інформаційної установи: шляхи і методи досягнення цілей. Принципи управління. Функції управління. Структура управління установою.	4
7	Структура, орієнтована на конкретні продукти і послуги. Бюрократичні, адаптивні (органічні) структури управління установою. Стиль і методи управління. Переваги і недоліки різних стилів управління. Методи управління.	3
8	Основні складові ефективного керівництва інформаційною установою.	2
9	Специфіка організації діяльності в інформаційній установі. Організаційні форми інформаційної діяльності. Види установ інформаційного бізнесу за типовою класифікацією.	2
10	Класифікаційні установи (фірми), притаманні інформаційній сфері. Організаційні повноваження. Вивчення основних понять: посадові обов'язки, відповідальність, владні повноваження, делегування, підпорядкованість, децентралізація, повноваження. П'ять причин небажання керівників делегувати повноваження.	4
11	Поняття інформаційного виробництва. Вивчення основних понять: інформаційне виробництво, закон проникнення, закон вирощування, організація оперативної (виробничої) системи.	2

Продовження таблиці 2

1	2	3
12	Дискретне виробництво, безперервне виробництво, проектне виробництво. Предмети праці, засоби (знаряддя) праці. Особливості процесу праці в інформаційній установі.	4
13	Сутність правового забезпечення суб'єктів інформаційної діяльності. Законодавство про інформаційні установи.	4
14	Закон України «Про інформацію» – базовий документ регулювання інформаційних відносин у державі. Характеристика інших законодавчих актів: Законів України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про інформаційні агентства», «Про державну статистику». Правове регулювання ринку інформаційних товарів і послуг.	4
15	Центри науково-інформаційної діяльності та їх бібліографічна продукція. Центри колишнього всесоюзного рівня.	3
16	Національна система науково-технічної інформації (НТІ). Бібліографічні центри в національній системі науково-технічної інформації України.	4
17	Особливості конкурентної боротьби на інформаційному ринку. Аналіз діяльності конкурентів та становлення конкурентоспроможності продукту інформаційних установ. Алгоритм здійснення аналізу діяльності конкурента. Становлення конкурентоспроможності продукту. Конкурентна стратегія інформаційної установи.	4
18	Інформаційно-психологічні операції та війни. Вивчення поняття «інформаційна війна». Технічна та гуманітарна складові інформаційних війн. Характеристики інформаційно-психологічних операцій та війн.	6
19	Виробнича політика інформаційних установ. Інформаційний продукт, його особливості та інформаційні послуги. Основні визначення поняття «інформаційний продукт». Основні особливості інформаційного продукту.	6
20	Інформаційні послуги. Загальна класифікація послуг в інформаційній галузі. Ринок інформаційних товарів і послуг. П'ять секторів ринку інформаційних продуктів і послуг. Загальна класифікація інформаційних продуктів та послуг. Види інформаційних продуктів і послуг.	6

Продовження таблиці 2

1	2	3
21	Бази даних. Програмні продукти. Телекомунікаційні мережі. Реклама, виставки та конференції. Радіо і телебачення. Інтернет. Інформаційні продукти і послуги на технічних носіях. Друковані видання. Інтерактивні послуги. Навчальні послуги. Консультативні послуги (консалтинг). Центри соціопитувань.	8
22	Особливості ціноутворення на інформаційному ринку. Основні джерела фінансування інформаційних установ. Вартість інформації.	6
23	Концепція цільового маркетингового управління. Ціна інформації. Шість основних видів цін на інформаційні товари та послуги в країнах Заходу.	6
24	Чинники формування внутрішнього середовища інформаційної установи. Конфлікти в інформаційній установі та стилі їх врегулювання. Характерні особливості конфліктів.	6
25	Схема управління конфліктами та п'ять стилів їх розв'язання (унікнення, пристосування, конкуренція, компроміс, співпраця). Характеристика дій керівника.	8
26	Державне і приватне управління. Суттєві розбіжності між державним і приватним управлінням. Методичні відмінності дій державних і приватних керівників інформаційних установ. Переваги та вади залучення до управління інформаційною установою «внутрішніх» та «зовнішніх» керівників.	6
27	Негативні та позитивні якості керівника. Стосунки з персоналом. Типові помилки у практичній діяльності керівника. Риси хорошого керівника.	8
	Разом	118

3. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Самостійна робота студентів передбачає наступні методи навчання:

- консультативну роботу;
- підготовку і презентацію проблемної лекції;
- підготовку і презентацію міні-лекції;
- підготовка бібліографії;
- підготовку і презентацію реферату;
- підготовка тестів з визначеної теми;
- складання комплексного кросворду;
- завдання для індивідуальної роботи студентів.

4. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовним модулем включають тестові питання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань;
- за індивідуальним дослідним завданням – з допомогою перевірки та захисту звіту про самостійну роботу.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумкові оцінки з навчальної дисципліни «Аналіз соціально-економічного розвитку регіону» виставляються студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного контролю.

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення

Робоча програма 06-14-81 з навчальної дисципліни «Організація та управління діяльністю інформаційних установ» для студентів, які навчаються за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» першого (бакалаврського) рівня підготовки [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2019. 17 с.

Базова

1. Григораш С. М. Організація та управління діяльністю інформаційних установ : консп. лекц. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. 234 с.
2. Біловус Л. І. Управління та організація діяльності інформаційних установ (за фаховим спрямуванням) : навч. посіб. Тернопіль, 2010. 380 с.
3. Дерев'янка А. Г. Інформаційні центри: структура і методи діяльності : навч. посіб. Київ : ППФ «Волинські обереги», 1999. 80 с.
4. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 224 с.

Допоміжна

5. Конституція України : Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96%E2%F0>.
6. Про інформацію : Закон України № 2657-12 від 02.10.1992 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
7. Про інформаційні агентства : Закон України № 74/95- ВР від 28.02.1995 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80>.
8. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України № 2782-ХІІ від 16.11.1992 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
9. Кредісов А. І., Кредісов В. А. Менеджмент для керівників. Київ : Знання, 1999. С. 225.
10. Менеджмент : учебник. Москва : Банки и биржа, ЮНИТИ, 1999. С. 88, 90.

11. Лазарева С. Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу : навч. посіб. Київ : Київ. нац. екон. ун-т, 2002. 667 с.
12. Пуруль О. А. Менеджмент у державних організаціях : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2002. 142 с.
13. Мескон М. Х. Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента : пер. с англ.; под ред. Л. И. Евенко. Москва : Дело, 1992. 704 с.
14. Швецова-Водка Г. Типологія документа : навч. посіб. для студ. ін-тів культури. Київ : Кн. палата України, 1998. 80 с.
15. Сілкова Г. В. Інформаційно аналітичне дослідження як особливий аспект інформаційної діяльності. *Українська культура: минуле, сучасне та шляхи розвитку* : міжвуз. зб. наук. праць. Київ, 1997. Вип. 2. С. 188-193.
16. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності. *Вісник Книжкової палати* . 1999. № 3. С. 15-16.
17. Сорока М. Б. Інформаційне забезпечення науки в Україні (90-ті рр. XX ст.) Створення національної системи реферативної інформації. *Вісник Книжкової палати*. 2000. №8. С.20-25.
18. «Україніка наукова» – загальнодержавна реферативна база даних / НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; уклад. : М. Б. Сорока, А. О. Чекарньов, Л. Й. Костенко. Київ, 2000. 19 с.

Інформаційні ресурси

1. Репозиторій Національного університету водного господарства та природокористування. URL : <http://ep3.nuwm.edu.ua/>.
2. МОН України. Нормативна база. URL : <http://www.mon.gov.ua>.
3. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. Електронний фонд. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Наукова бібліотека НУБГП (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії). URL : <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>.
5. Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу у ВНЗ України. URL : <http://www.znz.edu-ua.net>.
6. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека. Електронний фонд. URL : <http://litopys.com.ua/places/b-bl-oteki/rvnenska-o.lasna-un-versalna-naukova-b-bl-oteka/>.
7. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти. URL : <http://education-ua.org/ua/artickes/689-standarti-vishchoji-osviti>.